

FORUM NAUCZYCIELSKIE

PIOTRKOWSKI KWARTALNIK OŚWIATOWY

Bezpieczne wakacje
czas zacząć... *str. 5*

Edukacja, partnerstwo,
rynek pracy 2023 *str. 7*

Podsumowanie konkursu
„Żołnierze Wyklęci – niezłomni
obrońcy Rzeczypospolitej” *str. 11*

NUMER

104

ISSN 2719-6135

Co w numerze?

Ostatnie sprawozdania, wypisane świadectwa, niepotrzebne kartkówki i wreszcie wakacje!

Czas wypoczynku jest niezmiernie ważny dla każdego człowieka, a tego, który pracuje codziennie z wymagającą grupą, jaką są uczniowie – szczególnie.

O wakacyjnym dobrostanie pisze Anna Kosmowska. Podkreśla, jak ważne jest dla naszej kondycji psychicznej i emocjonalnej zapewnienie sobie właściwych warunków do relaksu, przypomnienie, że mamy też własne potrzeby i zainteresowania.

W kilku artykułach zwracamy uwagę na bezpieczeństwo w czasie dwumiesięcznej przerwy od zajęć. Biblioteka Pedagogiczna przygotowała interesujące propozycje lektur, szczególnie dla tych, którzy część swojego urlopu przeznaczą na wyjazd z dziećmi na kolonie lub obozy. Co prawda wiele osób w tym roku ukończyło w naszym CRE kursy wychowawców wypoczynku, kierowników wypoczynku i kierowników wycieczek, ale jeśli chodzi o bezpieczeństwo i dobrą organizację – to wiedzy nigdy za wiele.

Koniec roku szkolnego to także czas podsumowań. Dlatego przedstawiamy Państwu kilka tekstów prezentujących refleksje organizatorów niektórych wydarzeń ostatnich miesięcy. Dotyczy to zarówno konkursów tematycznych dla uczniów, Dnia Dziecka, jak i konferencji dla dyrektorów szkół z udziałem pracodawców i władz samorządowych oraz oświatowych.

W CRE oprócz działalności edukacyjnej przeznaczonej dla nauczycieli i uczniów mają miejsce wydarzenia o innym, ale również edukacyjnym charakterze. Przykładem jest akcja pod hasłem „Impuls dla serca – bezpieczne wakacje”.

Zachęcamy do przeczytania pierwszej części tekstu o grach i zabawach świetlicowych. Druga część znajdzie się w numerze jesiennym.

Ciekawą refleksją podzielił się z nami Dariusz Maliszewski, nauczyciel fizyki, który prezentuje ucznia - pasjonata tego przedmiotu. Do tekstu dołączony jest aktywny link do filmu zamieszczonego w zasobach Internetu, który stanowi uzupełnienie artykułu.

Przypomnę, że czekamy na Państwa artykuły, przemyślenia, scenariusze, fotografie, relacje z tego, co robicie, co dzieje się wokół Was. Często nie zdajemy sobie sprawy, w jak ważnych i ciekawych wydarzeniach bierzemy udział i nie potrafimy albo nie chcemy się tym dzielić z innymi. A może jednak warto? W imieniu Redakcji gorąco Państwa zachęcam.

Witold Stawski
Redaktor naczelny FN

Spis Treści

Wakacyjny dobrostan nauczyciela - *Anna Kosmowska*

str. 5

Bezpieczne wakacje czas zacząć – Biblioteka Pedagogiczna poleca... - *Sylwia Kubicka*

str. 5

Kolejny impuls dla serca – bezpieczne wakacje - *Iwona Buchalska*

str. 7

Edukacja, partnerstwo, rynek pracy 2023 - *Magdalena Sadowska*

str. 8

XXVI Interdyscyplinarny Konkurs Ekologiczno-Regionalny
- *Piotr Chruściel*

str. 9

Podsumowanie etapu wojewódzkiego konkursu „Żołnierze Wyklęci – niezłomni obrońcy Rzeczypospolitej” - *Barbara Śpiewak*

str. 10

Jeszcze raz Dzień Dziecka - *Anna Maliszewska, Anetta Grudzień*

str. 11

Gry i zabawy w świetlicy szkolnej - *Joanna Muszyńska*

str. 14

(Nie) zwykły kamień celtycki - *Dariusz Maliszewski*

str. 15

Młodzież wobec wyzwań współczesności - *Barbara Śpiewak*

str. 17

Wydawca: Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim
ul. Wojska Polskiego 2, 97-300 Piotrków Trybunalski

Skład redakcji: Iwona Buchalska, Iwona Gawron, Aldona Kacpura, Dagmara Roszkowska – sekretarz redakcji,
Sylwia Kubicka, Sylwia Madalińska, Anna Maliszewska, Dagmara Roszkowska, Witold Stawski – red. naczelny.

Kontakt z redakcją: forumnauczycielskie@crepiotrkow.edu.pl
Redakcja zastrzega sobie prawo do skrótów przesłanych tekstów.

Wakacyjny dobrostan nauczyciela

Wakacje są okresem oczekiwanym przez wszystkich - zarówno uczniów, jak i nauczycieli. To czas relaksu, regeneracji i odpoczynku po intensywnym roku szkolnym. Jednak warto zrozumieć, że dobrostan nauczyciela w trakcie wakacji ma ogromne znaczenie dla jego kondycji psychicznej i emocjonalnej w kolejnym roku szkolnym. W tym esejku omówię, dlaczego dobrze jest zadbać o dobrostan nauczyciela w okresie letnim oraz jakie czynniki wpływają na jego samopoczucie.

Pierwszym aspektem, który należy uwzględnić, jest odpoczynek, a wakacje stanowią idealny moment, aby zatrzymać się i zrelaksować. Odpoczynek to szansa na odzyskanie sił, „naładowanie baterii” i regenerację. Powinniśmy wykorzystać ten czas na robienie rzeczy, które sprawiają nam przyjemność i które przynoszą relaks. Może to być czytanie ulubionych książek, uprawianie hobby, podróże lub spędzanie czasu z rodziną i przyjaciółmi.

Wakacje są również doskonałym okresem dla samorozwoju nauczyciela. Czas wolny od pracy szkolnej daje możliwość skoncentrowania się na rozwoju osobistym i zawodowym, poszerzaniu wiedzy i umiejętności, a także eksploracji nowych obszarów zainteresowań. Ważne jest, aby nauczyciele kontynuowali swoją edukację i rozwijali się jako profesjonalści, co przyczyni się do większej satysfakcji z wykonywanej pracy. Oto kilka pomysłów na rozwój nauczyciela w trakcie wakacji:

Udział w kursach i warsztatach. Wiele instytucji edukacyjnych, organizacji pozarządowych czy uczelni oferuje letnie kursy i warsztaty dla nauczycieli. Mogą one dotyczyć różnych obszarów, takich jak metodyka nauczania, technologia w edukacji, liderstwo czy komunikacja interpersonalna. Udział w takich szkoleniach pozwala na zdobycie nowych umiejętności i aktualizację wiedzy.

Praca zespołowa. Wakacje to doskonały czas na nawiązywanie współpracy z innymi nauczycielami. Nauczyciele mogą organizować spotkania, warsztaty czy dyskusje, podczas których będą mogli wymieniać się pomysłami, metodami nauczania czy materiałami edukacyjnymi. Współpraca z innymi nauczycielami może dostarczyć cennych wskazówek i inspiracji.

Projekty badawcze. Nauczyciel może zdecydować się na przeprowadzenie projektu badawczego związanego z edukacją. Może to być analiza danych, badanie skuteczności konkretnej metody nauczania lub eksperymentowanie z nowymi strategiami dydaktycznymi. Praca nad projektem badawczym pozwala na pogłębienie wiedzy na temat procesów edukacyjnych i zdobywanie praktycznych umiejętności badawczych.

Twórczość. Nauczyciel może wykorzystać wakacje do rozwijania swojej twórczości. Może to być pisanie

artykułów, bloga czy publikowanie materiałów edukacyjnych. Twórczość pozwala na wyrażanie siebie, dzielenie się wiedzą i inspiracją z innymi nauczycielami.

Aktywność fizyczna i zdrowie. One również mają kluczowe znaczenie dla dobrostanu nauczyciela w czasie wakacji. Cały rok spędzony w szkole często wiąże się z długimi godzinami siedzenia i brakiem aktywności fizycznej. Wakacje dają możliwość odzyskania aktywności i troski o zdrowie. Warto zatem poświęcić czas na regularne ćwiczenia fizyczne, takie jak jogging, pływanie, jazda na rowerze lub fitness. Ruch przynosi wiele korzyści, jak poprawa samopoczucia, redukcja stresu i zwiększenie poziomu energii. Ważne jest również dbanie o zdrową dietę i odpowiednie nawodnienie organizmu. Odpoczynek, rozwój osobisty i zawodowy, aktywność fizyczna i zdrowie to kluczowe czynniki wpływające na dobrostan nauczyciela.

Jednak równie ważne jest wsparcie społeczne. Nauczyciele często spotykają się z wyzwaniem i stresującymi sytuacjami w swojej pracy, dlatego wsparcie kolegów, rodziny i innych osób związanych z edukacją ma ogromne znaczenie dla ich dobrostanu psychicznego i emocjonalnego. Pierwszym aspektem wsparcia społecznego jest możliwość dzielenia się doświadczeniami i emocjami z innymi nauczycielami, co może pomóc w radzeniu sobie z ewentualnym stresem i trudnościami związanymi z pracą. Spotkania z kolegami pozwalają na wymianę pomysłów, rozwiązywanie problemów i udzielanie sobie nawzajem wsparcia. Nauczyciele mogą dzielić się trudnościami, sukcesami i strategiami, które pomagają im w pracy. Ta wzajemna wymiana może być nie tylko pomocna, ale także inspirująca i budująca poczucie wspólnoty. Warto więc wspólnie zorganizować letnie wakacyjne spotkanie na łonie natury, żeby móc zadbać o relacje z kolegami z pracy.

Samorozwój nauczyciela w okresie wakacyjnym jest ważnym elementem doskonalenia zawodowego. Pozwala na podniesienie jakości pracy, poszerzenie kompetencji i dostosowanie się do zmieniających się potrzeb uczniów. To także okazja do regeneracji sił i dbania o własny dobrostan, co przekłada się na lepszą jakość pracy nauczyciela w kolejnym roku szkolnym.

Troska o dobrostan w okresie wakacyjnym ma ogromne znaczenie dla naszej kondycji psychicznej i emocjonalnej w kolejnym roku szkolnym. Odpoczynek, rozwój osobisty i zawodowy, aktywność fizyczna, zdrowie i wsparcie społeczne są kluczowymi aspektami, które należy uwzględnić. Ważne jest, abyśmy skupili się na swoich potrzebach i zainteresowaniach, aby wrócić do pracy w pełni zregenerowani i gotowi sprostać nowym wyzwaniom w kolejnym roku szkolnym.

Anna Kosmowska
CRE WŁ w Piotrkowie Trybunalskim

Biblioteka Pedagogiczna Centrum Rozwoju Edukacji WŁ w Piotrkowie Trybunalskim poleca...

Bezpieczne wakacje czas zacząć

Zbliżają się wakacje. Wielu uczniów spędzi letni czas na zorganizowanych koloniach i obozach. Warto przypomnieć sobie zasady bezpiecznego wypoczynku. Przedstawię Państwu propozycję czterech książek-poradników, do których warto zajrzeć, gdyż znajdą tam Państwo dużo praktycznych rad, jak prawidłowo zorganizować wyjazd i pobyt w wybranym miejscu oraz jak miło i bezpiecznie spędzić wakacje.

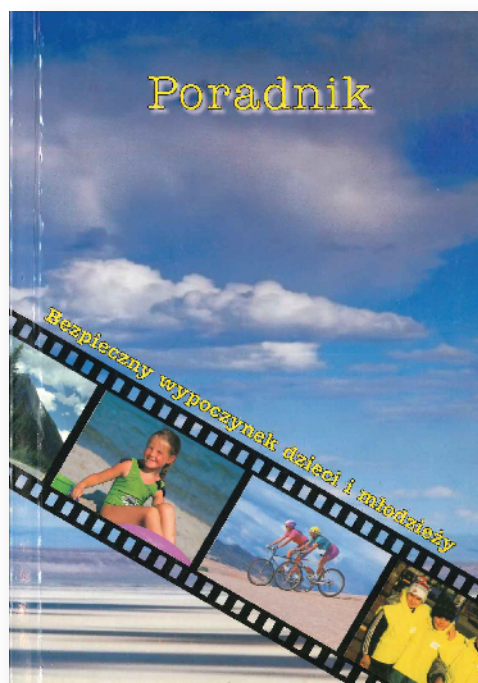
Drogosz Małgorzata: Krajoznawstwo i turystyka w szkołach i placówkach oświatowych: poradnik dla dyrektorów i kadry pedagogicznej. - Warszawa: Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2009 Sygn. 104601

Książka stanowi zbiór informacji oraz praktycznych porad i wskazówek dotyczących organizacji imprez krajoznawczych i turystycznych. Jest to poradnik dla nauczycieli, dyrektorów placówek oświatowych, przedstawicieli organów prowadzących oraz organizatorów zajęć pozaszkolnych. Zawiera następujące rozdziały:

- I. Krajoznawstwo i turystyka w procesie kształcenia i wychowania;
- II. Zadania i odpowiedzialność dyrektora szkoły lub placówki oświatowej w realizacji turystyki szkolnej;
- III. Turystyka i krajoznawstwo w procesie

- IV. Partnerzy szkolnego ruchu krajoznawczo - turystycznego;
- V. Związek Harcerstwa Polskiego współorganizatorem działalności krajoznawczo - turystycznej w szkołach i innych placówkach oświatowych;
- VI. Szkolne Kluby (Koła) Krajoznawczo - Turystyczne;
- VII. Wycieczka – podstawowa forma pracy krajoznawczo - turystycznej;
- VIII. Turystyka kwalifikowana;
- IX. Obóz wędrowny.

Rozdział X w całości poświęcony jest bezpieczeństwu dzieci i młodzieży w czasie zajęć krajoznawczo-turystycznych. Małgorzata Drogosz omawia w nim zasady bezpieczeństwa na wycieczkach autokarowych i kolejowych oraz wycieczkach pieszych, rowerowych, w górach i na wycieczkach turystyki kwalifikowanej. Ponadto wymienia zasady poruszania się z grupą po miastach. Ważne jest, abyśmy zawsze mieli przy sobie podczas wycieczek apteczkę pierwszej pomocy. Informacja o jej zawartości znajduje się również w wyżej wymienionym rozdziale. Atutem publikacji jest przystępne omówienie aktów prawnych regulujących problematykę krajoznawstwa i turystyki szkolnej wraz z przytoczeniem praktycznych przykładów oraz wskazaniem źródła dostępu do konkretnych informacji.

Zagajewski Tadeusz: Bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży: poradnik dla organizatorów, kierowników, wychowawców – kolonii, obozów, wycieczek. - Łódź : Wydawnictwo ATH Polska, 2004 Sygn. 91326 + CD, 92302 + CD, 96408-96410 + CD, 98207-98208 + CD

Pozycja ta w całości poświęcona jest bezpiecznemu wypoczynkowi dzieci i młodzieży. Autor podzielił treść na cztery części.

Część I – Rady praktyczne dla kierowników - dotyczy informacji związanych z formami wypoczynku, kadrami, obiektami, ochroną przeciwpożarową, zapewnieniem uczestnikom pomocy medycznej oraz z ubezpieczeniem uczestników wypoczynku.

Część II – Rady praktyczne dla wychowawców - wskazuje wychowawcom, w jaki sposób zorganizować bezpieczny wypoczynek na koloniach, obozach itp. Autor daje rady co do bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w czasie wycieczek autokarowych i rowerowych. Ponadto, w zależności od miejsca pobytu dzieci i młodzieży w czasie odpoczynku, dowiadujemy się, jak spędzić bezpiecznie czas w górach czy nad wodą. Rozdział ten poświęcony jest też rozwojowi psychofizycznemu dzieci i młodzieży. Wychowawcy otrzymują praktyczne wskazówki dotyczące zasad pracy w grupie, zasad prawidłowej komunikacji, zasad radzenia sobie z agresją dzieci i rozwiązywania konfliktów. Część II kończy się radami związanymi z zajęciami programowymi w grupie, m. in. zawiera przykładowy rozkład dnia wraz z komentarzem.

Część III – Zagrożenia - mówi o używkach, które mogą stanowić powód do niepokoju i są bardzo niebezpieczne dla dzieci i młodzieży. Spożywanie alkoholu lub używanie narkotyków niesie dużo złych skutków, którym należy przeciwdziałać. W rozdziale tym Tadeusz Zagajewski daje wskazówki, co robić, gdy dzieci czy młodzież zetknęły się z tymi używkami. Porusza on jeszcze jeden problem, tj. pojawienie się sekt. Autor wymienia, jakie są objawy zewnętrzne (społeczne) oraz objawy psychofizyczne świadczące o tym, że ktoś może mieć kontakt z sektą.

Część IV – Akty prawne, druki, formularze, bibliografia - zawiera: wykaz aktów prawnych związanych z wypoczynkiem dzieci i młodzieży, dokumenty dotyczące organizacji placówki, kadry, funkcjonowania placówki, instrukcje i regulaminy, umowy oraz bogatą bibliografię. Do książki dołączona jest płyta CD, na której umieszczona została potrzebna dokumentacja, akty prawne, druki oraz przykłady zdobnictwa kolonijnego i obozowego.

Kostrzewa Edyta: Poradnik bezpiecznego wypoczynku: poradnik dla organizatorów wypoczynku, dla dzieci i młodzieży oraz dla rodziców wysyłających dziecko na wypoczynek. - Warszawa : casusBTL, 2010 Sygn. 101275

Celem poradnika jest przekazanie w przystępny sposób wszystkim zainteresowanym, w szczególności organizatorom wypoczynku oraz rodzicom i opiekunom, głównych zasad dotyczących organizacji, przebiegu pobytu i bezpieczeństwa dzieci i młodzieży zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W pozycji tej

autorka przypomina, o co trzeba zadbać, co zapewnić i o czym pamiętać, żeby wyjazd zawsze był bezpieczny, udany i dydaktycznie pożyteczny.

Natomiast rodzicom i opiekunom poradnik może służyć radą, na co powinni zwrócić uwagę, zanim zdecydują się wysłać swoje dziecko na zorganizowany wypoczynek. Treść podzielona została na trzy części: informacje dla organizatora, informacje dla rodzica i opiekuna oraz część zatytułowana „Wszędzie bezpiecznie”, podająca rady, jak bezpiecznie spędzić czas w górach, nad wodą oraz jak być bezpiecznym na drodze. Książka zawiera także numery telefonów alarmowych, które warto znać, spędzając czas m. in. nad wodą czy w górach.

Organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży / red. Lidia Marciniak, Elżbieta Piotrkowska-Albin. - Warszawa : Wolters Kluwer SA, 2015 Sygn. 105747 F

Opracowanie przeznaczone jest dla dyrektorów szkół i nauczycieli. Myślę, że zainteresuje też rodziców uczniów. W publikacji zostały omówione zagadnienia związane z organizacją wycieczki szkolnej (krajowej i zagranicznej), kwalifikacjami oraz odpowiedzialnością opiekunów i kierownika wycieczki, ich zatrudnieniem oraz rozliczaniem czasu ich pracy. W pozycji poruszono także ważne zagadnienie, jakim jest zapewnienie uczestnikom odpowiedniej – zgodnej z przepisami prawa - opieki i bezpieczeństwa. W rozdziale 11 – „Szczególne zasady bezpieczeństwa”, omówione zostały zasady organizacji wycieczek w góry, wycieczek rowerowych czy „zielonych szkół”. W książce znajdują się także przykładowe wzory pism i dokumentów, przydatne podczas organizacji wycieczek. Są to:

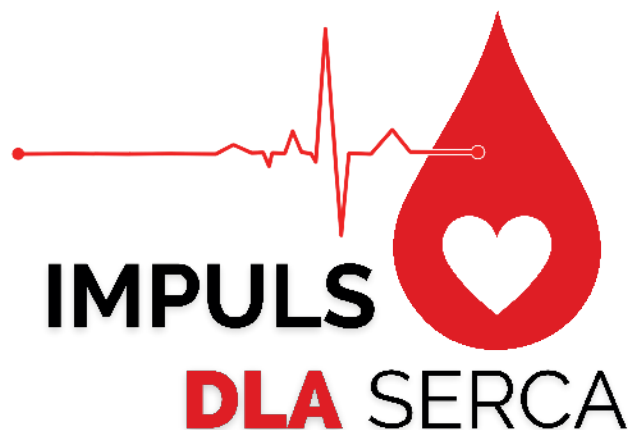
1. Regulamin organizacji form krajoznawstwa i turystyki,
2. regulamin uczestnika wycieczki,
3. karta wycieczki (imprezy),
4. lista uczestników wycieczki,
5. lista podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej,
6. lista uczniów nieuczestniczących w wycieczce,
7. informacja dla rodziców/prawnych opiekunów wyjeżdżającego dziecka,
8. deklaracja zgody (oświadczenie) rodziców na udział dziecka w wycieczce szkolnej,
9. preliminarz wycieczki,
10. rozliczenie finansowe wycieczki,
11. protokół powypadkowy,
12. zawiadomienie organu prowadzącego/organu sprawującego nadzór pedagogiczny o wyjeździe zagranicznym,
13. oświadczenie dyrektora szkoły o ubezpieczeniu uczniów na wyjeździe zagranicznym,
14. grafik dyżurów opiekunów na wycieczce trzydniowej,
15. wniosek do dyrektora szkoły – administratora danych osobowych o zgodę na przetwarzanie danych osobowych uczestników wycieczki poza terenem szkoły,
16. zgoda na przetwarzanie danych osobowych uczestników wycieczki szkolnej poza terenem szkoły.

Pod każdym z tych wzorów dokumentów autorzy umieścili podstawę prawną, która świadczy o zasadności ich przygotowania. Wymienione pozycje polecam i życzę udanych i bezpiecznych wakacji!

Opracowała: *Sylwia Kubicka*
nauczyciel bibliotekarz
CRE WŁ w Piotrkowie Trybunalskim

Iwona Buchalska
dyrektor CRE WŁ
w Piotrkowie Trybunalskim

Kolejny impuls dla serca

14 czerwca obchodzimy Światowy Dzień Krwiodawcy, ustanowiony przez WHO w dniu urodzin Karla Landsteinerja - austriackiego laureata Nagrody Nobla za odkrycie grup krwi.

Krew odpowiada za dostarczanie tlenu i substancji odżywczych do wszystkich komórek organizmu. Dla wielu pacjentów jej podanie z zewnątrz jest jedyną szansą na odzyskanie zdrowia. Jest darem, jaki jeden człowiek może dać drugiemu.

14 czerwca 2023 r. w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim przy ulicy Wojska Polskiego 2 przeprowadzono drugą edycję zbiórki krwi pod hasłem: „Impuls dla serca - bezpieczne wakacje”.

Zbliżające się wakacje to czas bez troski i zasłużonego wypoczynku. Wystarczy jednak chwila nieuwagi i może dojść do wypadku. Policjantka z wydziału prewencji piotrkowskiej komendy opowiadała przybyłym o zagrożeniach, na jakie mogą się natknąć w okresie letniego urlopu i jak odpowiednio na nie reagować, by nic poważnego się nie stało. Ratownik medyczny uczył krwiodawców, jak należy zareagować, widząc osobę nieprzytomną, jakich informacji udzielić dzwoniąc do dyspozytora pogotowia ratunkowego.

Mieszkańcy naszego miasta i okolic nie zawiedli. Chętnie podzielili się cennym darem, oddając ponad 18 litrów krwi. Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim bardzo dziękuje osobom zaangażowanym w organizację i przeprowadzenie akcji „Impuls dla Serca - bezpieczne wakacje”, a wszystkim honorowym krwiodawcom składa wyrazy wielkiego szacunku za ich ofiarność i chęć niesienia pomocy drugiemu człowiekowi.

Edukacja, partnerstwo, rynek pracy 2023

W ostatnich latach w polskim systemie edukacji dokonano wielu zmian, które dotyczyły m. in. struktury edukacji i sposobu jej organizacji, a także zmian w podstawach programowych. W rezultacie kształcenie oraz szkolenie zawodowe w Polsce stoi w obliczu wielu wyzwań, a tematyka związana z kształceniem ustawicznym i zawodowym pozostaje nadal aktualna.

Wychodząc naprzeciw potrzebom edukacji oraz rynku pracy, Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim zorganizowało 25 maja 2023 roku spotkanie konferencyjno-warsztatowe pod hasłem „Edukacja, partnerstwo, rynek pracy '2023” pod honorowym patronatem marszałka województwa łódzkiego Grzegorza Schreibera oraz łódzkiego kuratora oświaty Waldemara Flajszera. Była to druga edycja wydarzenia; pierwsza odbyła się w 2022 roku.

Tegoroczne wydarzenie rozpoczęło się konferencją, w której uczestniczyli przedstawiciele władz, szkół i instytucji oświatowych z regionu oraz pracodawcy.

<https://crepiotrkow.edu.pl/dzialania/edukacja-partnerswo-rynek-pracy-2023>

Tematyka poruszana przez prelegentów dotyczyła w dużym stopniu organizacji kształcenia w systemie dualnym, czyli równoległej organizacji procesu kształcenia w szkole i bezpośrednio u pracodawcy, w zakładzie pracy. Uczestnicy konferencji mieli okazję zapoznać się z działaniami podejmowanymi w województwie łódzkim w obszarze popularyzowania polityki uczenia się przez całe życie, poznać uwarunkowania prawne dotyczące współpracy szkoły zawodowej z pracodawcą, a także refundacji wynagrodzeń młodocianych pracowników. Podczas wystąpień nie zabrakło przykładów oraz dzielenia się doświadczeniami z bezpośredniej współpracy szkół z pracodawcami.

Druga część spotkania – warsztaty – była skierowana do uczniów i nauczycieli szkół branżowych, techników oraz liceów. Uczestnicy mieli okazję uzyskać bezpośrednio od specjalistów informacje dotyczące kształcenia w różnych zawodach oraz organizacji kwalifikacyjnych kursów zawodowych poprzez zapoznanie się z ofertą Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego WŁ w Piotrkowie Trybunalskim oraz z ofertą Centrum Rozwoju Kompetencji WŁ i PGE Polskiej Grupy Energetycznej w Woli Grzymalinie (Rogowcu). Dzięki spotkaniu z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Pracy zdobyli wiedzę w zakresie prawa pracy. Dużym zainteresowaniem wśród młodzieży cieszyła się również prezentacja działalności Centrum Edukacji Młodzieży OHP w Piotrkowie Trybunalskim w zakresie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego. Podczas warsztatów uczniowie uczestniczyli także w spotkaniu z przedstawicielem Komendy Miejskiej Policji w Piotrkowie Trybunalskim, który wygłosił dla nich prelekcję o tematyce cyberbezpieczeństwa. Nie zabrakło promocji oferty edukacyjnej naszego Centrum oraz zapoznania uczniów i nauczycieli z działalnością Biblioteki Pedagogicznej.

Spotkanie konferencyjno - warsztatowe cieszyło się dużym zainteresowaniem. Wzięło w nim udział około 200 osób. Niewątpliwie było to ważne wydarzenie w regionie, promujące i wspierające działania w obszarze edukacji oraz wsparcia młodzieży na rynku pracy.

*Magdalena Sadowska
konsultant CRE WŁ
w Piotrkowie Trybunalskim*

XXVI Interdyscyplinarny Konkurs Ekologiczno - Regionalny dla uczniów siódmej i ósmej klasy szkoły podstawowej województwa łódzkiego w roku szkolnym 2022/2023

W tym roku szkolnym odbyła się już dwudziesta szósta edycja Interdyscyplinarnego Konkursu Ekologiczno-Regionalnego dla uczniów siódmej i ósmej klasy szkoły podstawowej województwa łódzkiego. Organizatorami konkursu są Łódzki Kurator Oświaty oraz Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim.

Konkurs skierowany jest do uczniów najstarszych klas szkoły podstawowej, szczególnie zainteresowanych tematyką ekologiczną i wiedzą o regionie.

Celami konkursu są:

- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności w zakresie ekologii i ochrony środowiska, ocenianie skutków zmian zachodzących w środowisku pod wpływem działalności człowieka oraz wskazywanie źródeł zanieczyszczeń środowiska i sposobów ich zmniejszania lub eliminacji,
- poznawanie terenów zagrożonych i prawnie chronionych, w tym parków krajobrazowych woj. łódzkiego i wybranych parków narodowych,
- poznawanie zabytków kultury i historii województwa łódzkiego,
- poznawanie walorów krajoznawczo - turystycznych regionu,
- uświadamianie konieczności ochrony środowiska przyrodniczego w celu zachowania różnorodności biologicznej,
- rozbudzanie wrażliwości uczniów na potrzebę ochrony środowiska naturalnego,
- kształtowanie świadomości ekologicznej.

Konkurs ten nie należy do łatwych. Ma on charakter interdyscyplinarny, a jego tematyka wynika z podstawy programowej i jest realizowana w ramach różnych przedmiotów nauczania lub odrębnych zajęć, z wykorzystaniem podręczników zatwierdzonych przez MEN i wybranej literatury. Aby osiągnąć dobry wynik w rywalizacji, uczestnik musi posiadać wiedzę z zakresu biologii, chemii, geografii, literatury obowiązkowej, a także wiedzę o naszym regionie. Do tegorocznego konkursu zgłosiło się 456 uczniów z 57 szkół podstawowych województwa łódzkiego, co świadczy o dużym zainteresowaniu konkursem wśród młodzieży szkolnej.

Konkurs przebiegał w trzech etapach:

- Etap szkolny odbył się 9.01.2023 r. w każdej ze szkół, która zgłosiła uczestników. Przeprowadzony był przez szkolne komisje konkursowe powołane przez dyrektorów szkół. Do etapu szkolnego przystąpiło 456 uczniów z 57 szkół. Komisje na podstawie osiągniętych wyników kwalifikowały uczestników do udziału w etapie rejonowym. Uczeń, aby zakwalifikować się do etapu rejonowego, musiał zdobyć co najmniej 80% maksymalnej liczby punktów możliwych do uzyskania w teście konkursowym. Do etapu rejonowego zakwalifikowało się 66 uczniów z 44 szkół.
- Etap rejonowy został rozegrany 13.03.2023 r. Przeprowadziły go rejonowe komisje konkursowe powołane przez wojewódzką komisję konkursową. Do konkursu przystąpiło 64 uczniów, a do etapu wojewódzkiego przeszli uczniowie, którzy zdobyli minimum 85% ogólnej liczby możliwych do uzyskania punktów, tj. 34 uczniów z 20 szkół.
- Etap wojewódzki został przeprowadzony 8.05.2023 r. przez wojewódzką komisję konkursową. Do etapu finałowego przystąpiło 32 uczniów z 19 szkół. Laureatami konkursu zostało jedenastu uczestników, którzy w etapie wojewódzkim zdobyli najwyższą liczbę punktów za rozwiązanie zadań w teście konkursowym. Szesnastu kolejnych uczestników etapu wojewódzkiego otrzymało tytuł finalisty konkursu. Wymaganym progiem dla finalisty było uzyskanie co najmniej 50% punktów z testu konkursowego. Pięciu uczestnikom konkursu zabrakło nieco szczęścia - nie uzyskali wymaganej liczby punktów do zdobycia tytułu finalisty.

Uroczyste posumowanie konkursu odbyło się 29.05.2023 r. podczas otwarcia projektu „Owocowe Łódzkie” zainicjowanego przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego oraz Centra Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego. Na uroczystość przybyli liczni zaproszeni goście, m. in. pan Zbigniew Ziemba - wicemarszałek województwa łódzkiego, pan Tomasz Trzaskacz – dyrektor Delegatury Kuratorium Oświaty w Piotrkowie Trybunalskim, pani Katarzyna Krakowska – dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego.

Każdy z uczestników uroczystości i zaproszonych gości mógł wysłuchać wykładu o roli owadów w przyrodzie i w gospodarce człowieka oraz o sposobach ochrony owadów, wygłoszonego przez przedstawicieli Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego. Ukoronowaniem wysiłku włożonego w przygotowanie się do konkursu było otrzymanie przez wszystkich uczestników etapu wojewódzkiego upominków w postaci drzewek owocowych i publikacji ufundowanych przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego, a laureaci konkursu otrzymali dodatkowo nagrody

książkowe ufundowane przez Kuratora Oświaty w Łodzi.

Zarówno laureatom, jak i finalistom konkursu zostały również wręczone zaświadczenia dające punkty uwzględniane w postępowaniu rekrutacyjnym, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 18 listopada 2022 r. w sprawie przeprowadzania postępowania rekrutacyjnego oraz postępowania uzupełniającego do publicznych przedszkoli, szkół, placówek i centrów (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2431 z dnia 25 listopada 2022 r.).

Część uczestników (siódmostoklasiści) oprócz wiedzy ekologicznej i regionalnej zdobyła cenne doświadczenia konkursowe. Na pewno powrócą w przyszłym roku, aby znów spróbować swoich sił podczas kolejnej, XXVII edycji konkursu.

Organizatorzy nie zapomnieli również o nauczycielach przygotowujących uczniów do konkursu, którzy czynnie przyczynili się do sukcesów swoich podopiecznych. Otrzymali oni podziękowania od Kuratora Oświaty w Łodzi oraz wspomniane wcześniej „zielone nagrody”.

Czy konkurs spełnił założone cele? Z rozmów przeprowadzonych z uczestnikami konkursu wnioskuję z całą pewnością, że spełnił. Konkurs uczy zdrowej rywalizacji, daje możliwość zdobycia wiedzy ekologicznej i wiedzy o regionie. Jednak największą wartością tego konkursu jest pozostawienie śladu w systemie wartości uczestników, który być może będzie inspiracją do podejmowania przez nich w przyszłości konkretnych działań na rzecz ochrony przyrody, zapobiegania degradacji środowiska naturalnego w ich małych ojczyznach, kraju, a może na świecie.

Piotr Chruściel

*doradca metodyczny CRE WŁ
w Piotrkowie Trybunalskim*

Podsumowanie etapu wojewódzkiego konkursu „Żołnierze Wyklęci - niezłomni obrońcy Rzeczypospolitej”

17 maja 2023 r. w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Sieradzu odbyła się gala wręczenia nagród laureatom i finalistom Wojewódzkiego Konkursu „Żołnierze Wyklęci – niezłomni obrońcy Rzeczypospolitej”. Nagrody laureatom wręczali marszałek Grzegorz Schreiber i Waldemar Flajszer - łódzki kurator oświaty.

Konkurs organizowany był w czterech kategoriach.

Test wiedzy i Komiks były adresowane do uczniów szkół podstawowych klas VI-VIII, natomiast w kategoriach **Film i Prezentacja multimedialna** swoje umiejętności mogli zaprezentować uczniowie szkół ponadpodstawowych.

Ten konkurs to znakomita okazja do poszerzania swojej wiedzy z najnowszej historii Polski - mówił marszałek województwa łódzkiego Grzegorz Schreiber. – To również piękna lekcja patriotyzmu, bo mówimy o młodych chłopcach i dziewczętach, którzy najpierw stanęli do walki z okupantem, a później przed wyborem, czy oddać broń i wrócić do tzw. normalności, czy kontynuować walkę o Polskę. Właśnie dlatego wciąż o nich pamiętamy i uczymy się o nich. Nie jest to łatwa lekcja historii. Serdecznie gratuluję laureatom, ale też wszystkim uczestnikom konkursu.

Finaliści i laureaci ze szkół podstawowych za udział w konkursie otrzymali dodatkowe punkty, które pomogą im w rekrutacji do szkół średnich. Specjalne zaświadczenia i gratulacje przekazał im Waldemar Flajszer, łódzki kurator oświaty. Gratulacje wszystkim laureatom i finalistom składała także Dorota Więckowska, radna Sejmiku Województwa Łódzkiego.

Konkurs organizowany był przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego przy współudziale CRE WŁ w Sieradzu. Miał na celu upamiętnienie Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych, upowszechnianie wiedzy historycznej o żołnierzach Wojska Polskiego, którzy walczyli o niepodległość Polski po II wojnie światowej, rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej.

Test wiedzy:

I miejsce ex aequo - Szymon Bienias (Szkoła Podstawowa w Pęczniewie) i Aleksander Marszałek (Szkoła Podstawowa w Opocznie)

II miejsce - Piotr Zagawa (Szkoła Podstawowa w Skierniewicach)

III miejsce ex aequo - Mateusz Mokrowiecki (SP nr 13 w Piotrkowie Trybunalskim), Maksymilian Strojkowski (Publiczna Szkoła Podstawowa w Przedborzu), Agata Gwóźdź (SP w Wolborzu), Aleksander Iwin (SP Optima w Pabianicach), Bartłomiej Lobka (SP nr 5 w Konstancynie Łódzkiej), Maksym Bykowski (SP nr 12 w Piotrkowie Trybunalskim), Maciej Pajda (SP w Sadkowicach)

Lista finalistów:

Stanisław Brewiński (SP w Michowicach), Igor Opas (SP nr 12 w Piotrkowie Trybunalskim), Mateusz Pająk (SP nr 8 w Bełchatowie), Wiktoria Ścibiorska (SP nr 4 w Ozorkowie), Maja Burda (SP w Wolborzu), Vivienne Stala (SP w Bieńdżicach).

Komiks:

I miejsce - Zofia Bednarek (SP w Głuchowie)

II miejsce (praca grupowa) - Angelika Szymaniak
Klaudia Lange (SP w Łękawie)

III miejsce ex aequo - Tymoteusz Łaski (Zespół Szkolno-Przedszkolny w Poświętnem),
Lilianna Klimas (SP nr 2 w Konstancynie Łódzkiej)

Wyróżnienia - Natalia Zielińska, Weronika Radzińska, Ida Freus, Maria Krasuska, Natalia Chęcińska

Film:

I miejsce - Mikołaj Kowalski (I LO w Ozorkowie)

II i III miejsca nie przyznano

Wyróżnienia - Rafał Korczak, Mateusz Cieślak

Prezentacja multimedialna:

I miejsce - Jakub Szychowski (Zespół Szkół Zawodowych nr 2 w Skierniewicach)

II miejsce - Anna Studzińska (Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Wł. St. Reymonta w Rawie Mazowieckiej)

III miejsce (praca grupowa) - Mariusz Janicki, Łucja Rusiecka, Witold Surdy (Samorządowe Liceum Ogólnokształcące w Zgierzu)

Wyróżnienia - Gabriela Zwolińska, Natalia Klimczak,
Natalia Nykiel, Amelia Wiśniewska

Barbara Śpiewak
konsultant CRE WŁ
w Piotrkowie Trybunalskim

Jeszcze raz Dzień Dziecka!!!

Dzieci małe i te starsze, jak uczniowie szkół średnich, nie zapomniały o swoim święcie. Bawiły się tradycyjnie 1 czerwca, a pracownicy CRE WŁ w Piotrkowie Trybunalskim postanowili przedłużyć im te miłe chwile. 5 czerwca uczniowie ZSP nr 1 w Piotrkowie Trybunalskim pod opieką pań Anny Maliszewskiej i Anetty Grudzień wzięli udział w zorganizowanym dla nich konkursie międzyprzedmiotowym „Treści i liczby ukryte między słowami”.

Spotkanie rozpoczęły zajęcia „Wokół słów i ich znaczeń w przysłowiach”. Zabawa polegała na odszukaniu ukrytych przysłów i użyciu ich w odpowiednich, wymyślonych i przede wszystkim poprawnych kontekstach. Potem łączono cyfry z literami, ćwicząc tzw. technikę haków. Polega ona na zapamiętywaniu informacji dzięki skojarzeniu ich

z wcześniej utrwalonymi elementami, reprezentującymi kolejne liczby. Reprezentacje kolejnych liczb to właśnie tzw. haki, które mogą być tworzone w oparciu o najbardziej wygodne dla poszczególnych osób skojarzenia. Uczestnicy ćwiczyli zapamiętywanie kilku liczb przez tworzenie niebanalnych, zapadających w pamięć historii. Wygrywał zespół, który stworzył spójną opowieść pozwalającą zapamiętać jak najwięcej cyfr.

W części drugiej starsze dzieci poznawały liczby związane z roślinami w ogrodzie botanicznym parku miejskiego im. Józefa Poniatowskiego. Podzieleni na grupy uczestnicy mieli poszukać ciekawych roślin, zmierzyć je i przygotować prace na temat ich wzrostu i rozkwitu. Prace będą kolejnym elementem rywalizacji konkursowej. Rozstrzygnięcie odbędzie się w dniu zakończenia roku szkolnego. Podczas spaceru i realizacji ćwiczenia uczestnicy oglądali drzewostan parku - przede wszystkim stuletnie lipy, kasztanowce, dęby i klony. Lipami obsadzone są dwie główne aleje na osi północ-południe. Prostopadłe do nich aleje obsadzone są kasztanowcami, dębami i klonami. Znajdujące się w części zachodniej sektory obsadzone są głogiem na planie prostokąta i koła, cisem, żywotnikiem, brzoza. Na osi głównej - dęby i strzyżone graby. Opis układu roślin pozwolił powtórzyć wiedzę z geometrii i odnieść ją do świata natury.

Ostatnim elementem spotkania były tańce, gry i zabawy ruchowe. Zabawy i gry ruchowe stanowią ważny element edukacji, nie tylko fizycznej. O ich wartości świadczą prostota i przystępność, nieskomplikowana technika oraz możliwość realizacji w dowolnych warunkach. Nauka i wspólne tańczenie popularnej belgijki pozwoliło zacieśnić kontakty rówieśnicze i międzypokoleniowe. Uczniowie poznali kolegów i koleżanki z innych klas, mieli okazję pośmiać się, porozmawiać, a przede wszystkim poczuć się dziećmi.

Anna Maliszewska

konsultant CRE WŁ w Piotrkowie Trybunalskim

Anetta Grudzień

doradca metodyczny CRE WŁ w Piotrkowie Trybunalskim

Gry i zabawy w świetlicy szkolnej (część I)

Świetlica szkolna jest miejscem, w którym dzieci spędzają czas zarówno przed, jak i po zajęciach lekcyjnych. Niektóre z nich przebywają tam przez kilka godzin każdego dnia. Świetlica powinna być więc miejscem szczególnie przyjaznym, w którym dzieci poczuć się dobrze, swobodnie, i ciekawie spędzą czas, a także nawiążą znajomości i przyjaźnie – również poza własną klasą. W świetlicy ważna jest możliwość przygotowania się przez uczniów do lekcji lub odrobienia zadań domowych – często pod opieką i z pomocą wychowawcy świetlicy – jak i interakcji z innymi ludźmi, uspołecznienia, relaksu, zabawy, ruchu.

Świetlica szkolna ma do spełnienia kilka celów i zadań edukacyjnych i wychowawczych. Głównym jest zapewnienie troskliwej opieki [...], świetlica powinna stworzyć dzieciom optymalne warunki potrzebne do prawidłowego rozwoju i umożliwić kształcenie umiejętności. Kolejne zadanie [...] to wzbogacanie potrzeb dzieci poprzez ciągłe rozwijanie zdolności uczniów i zachęcanie ich do samodzielnego szukania nowych, coraz ciekawszych pól zainteresowań. Jednym z celów codziennych zajęć w świetlicy szkolnej jest propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego. Zajęcia powinny uwzględniać aktywny wypoczynek dzieci. Zazwyczaj wprowadza się różne zabawy i gry na świeżym powietrzu, które zapewniają niezbędny ruch i pomagają rozładować energię nagromadzoną podczas całego dnia spędzonego na zajęciach lekcyjnych. [...] Uczniowie przebywający w świetlicy szkolnej powinni mieć możliwość rozwoju społeczno-moralnego poprzez nawiązywanie nowych znajomości z innymi dziećmi z grupy, które są w różnym wieku i chodzą do różnych klas. Dzieci integrują się poprzez wspólną zabawę i zajęcia, które umożliwiają poznanie norm społecznych oraz uczą przestrzegania najważniejszych zasad moralnych panujących w społeczeństwie..”¹

Dzieci potrzebują czasu na samodzielność, zabawę własną, i jest tu miejsce na twórczość, pomysłowość – chętnie angażują się w gry i zabawy tematyczne w gronie rówieśniczym – to m. in. zabawa w szkołę, dom/rodzinę, pocztę, sklep, zoo i inne.

¹ - S. Gallos, *Jesień i zima w świetlicy. Scenariusze zajęć świetlicowych*. Wydanie III, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2021, s. 8-9

Jednak w świetlicy niezbędne są także zabawy prowadzące do wzajemnego poznawania się dzieci, integracji, budowania więzi; zabawy stwarzające dobrą atmosferę, poczucie akceptacji wszystkich członków grupy i przynależności do społeczności świetlicowej. „W zabawie działamy, angażujemy zmysły, doświadczamy radości i pozytywnych emocji. Nie ma nic tak pociągającego jak dobra zabawa podejmowana z własnej woli, chęci działania w gronie innych. Wzajemne kontakty budują wizerunek człowieka, podnoszą jego wartość i wyzwają pozytywne zachowania.”²

Należy zapewnić dzieciom przebywającym w świetlicy zarówno możliwość pracy indywidualnej – by mogły wykazać się swoimi zdolnościami i umiejętnościami - jak i działania w zespole, tak by rozwijać ich umiejętność porozumiewania się, wyrażania własnego zdania, wypracowywania kompromisów, a jednocześnie umożliwić integrację, nauczyć zdrowej rywalizacji i odpowiedzialności za podjęte wspólnie decyzje i efekt końcowy pracy.

Jeśli świetlica (a więc i wychowawca świetlicy) funkcjonuje prawidłowo, we właściwy sposób realizuje zadania i cele, jakie przypadają jej w udziale, oraz zapewnia przyjazne warunki, dzieci chętnie w niej przebywają.

Regularnymi bywalcami świetlicy są przede wszystkim dzieci młodsze - uczniowie klas I-III. Uczniowie klas IV-VIII także przebywają w świetlicy, lecz bardziej okazjonalnie lub krócej, i siłą rzeczy rzadziej uczestniczą w zabawach świetlicowych. Wobec tego zajęcia, gry i zabawy w świetlicy są przeznaczone głównie dla młodszej grupy wiekowej i dostosowane do jej możliwości. Dzieci młodsze potrzebują różnorodnych aktywności i świetlica jest miejscem, które powinno je oferować. „Aktywnie spędzany czas daje mnóstwo możliwości. Jest ważnym doświadczeniem [...]”. W zabawach chodzi bowiem o „kreatywność, przyjemność, wspólne przeżywanie pozytywnych emocji.”³

Pracując z grupą świetlicową, należy tak dobrać gry i zabawy, by były odpowiednie dla jej wieku i możliwości rozwojowych, zarówno intelektualnych, jak fizycznych. „Wychowawca powinien dobrać gry i zabawy, które łącząc się, przeplatając i uzupełniając wzajemnie, przyczyniają się do wszechstronnego rozwoju dziecka, [...] jednocześnie bawią dzieci, kształcą, rozwijają i wychowują”⁴, lecz, co nie mniej istotne, są atrakcyjne dla dzieci, a więc budzą ich zainteresowanie, przykuwają uwagę, dostarczają dużo radości i emocji, a dzieci wyraźnie chcą wziąć udział w danej grze. O atrakcyjności zabaw współdecydują właściwe objaśnienia, zachęcenie do udziału przez osobę prowadzącą, sprawny przebieg,

czytelne dla wszystkich wyniki gry oraz element zdrowej rywalizacji.

Gry i zabawy „odpowiednio przygotowane i właściwie prowadzone [...], wprowadzają w dziecięcym zespole atmosferę wesołości, przepędzają nudę, wzbudzają dużo emocji i humoru. [...] Oddziałują wychowawczo i kształcą na dzieci i młodzież, przyczyniają się do rozwoju dodatnich cech charakteru i woli dziecka; wyrabiają takie cechy, jak cierpliwość, zaradność, wytrwałość, odwaga, odporność na trud [...]. Gry i zabawy rozwijają myślenie dziecka, pamięć, spostrzegawczość, uwagę, orientację, wyobraźnię, inteligencję twórczą. Wzbogacają skalę przeżyć i przyczyniają się do harmonijnego rozwoju, [...] do powstania i rozwoju dodatkowych cech społecznych u dziecka. Kształtują i rozwijają poczucie koleżeństwa, przyjaźni, solidarności, uczą dyscypliny.”⁵

W świetlicy, jak wiadomo, nie prowadzi się lekcji jako takich, dlatego wykorzystuje się tu zróżnicowane formy zajęć. Według A. Felistaka, należy łączyć i przeplatać ze sobą różne gry i zabawy, aby dzieci nie czuły się znudzone lub zmęczone jednostajnością zadań, lecz stworzyć im możliwość odpoczynku fizycznego i umysłowego. „Zasadę tę należy rozumieć jako przeplatanie gier wymagających większego wysiłku z grami i zabawami spokojnymi; gry i zabawy łatwiejsze, mniej skomplikowane powinny być przeplatane z grami i zabawami trudniejszymi i bardziej skomplikowanymi; gry i zabawy związane z ćwiczeniami fizycznymi przeplatane grami i zabawami umysłowymi; gry i zabawy indywidualne - grami i zabawami zespołowymi i masowymi”⁶, czyli takimi, w których uczestniczy większa grupa dzieci.

Ważna jest więc różnorodność - wśród zabaw wyróżnia się między innymi gry dydaktyczne, towarzyskie, stolikowe, zabawy w kręgu z ograniczonym ruchem, gry zręcznościowe i ruchowe. Wśród zabaw ruchowych można stosować na przemian biegi, gry siłowe, skoki i rzuty. Można także przeplatać zabawy i gry polegające na szybkiej orientacji, używaniu pamięci czy szybkim działaniu z tymi, które wymagają zręczności, celności. Wśród zajęć umysłowych: rebusy, szarady i zagadki. Wprowadza się także działania artystyczne i rozrywkowe – taniec, naukę śpiewu, wykorzystuje się filmy, słuchowiska, a w zabawach dramę, inscenizację, opowiadanie ruchem, przygotowywanie ekspresyjnych przedstawień i happeningów. Planuje się ponadto wykorzystywanie bajek jako tematycznej osnowy zajęć.

² M. M. Malkiewicz, *Witajcie w krainie zabawy. Scenariusze pomysłowych spotkań z dziećmi i rodzicami. Wydanie I, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2021, s. 5*

³ M. Malkiewicz, *Witajcie w krainie zabawy. Scenariusze pomysłowych spotkań z dziećmi i rodzicami. Wydanie I, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2021, s. 6*

⁴ A. Felistak, *Gry i zabawy na placówkach wychowania pozaszkolnego, Wydanie III, Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, Warszawa 1972, s. 12*

⁵ A. Felistak, *Gry i zabawy, dz. cyt., s. 8-9*

⁶ A. Felistak, *Gry i zabawy, dz. cyt., s. 15*

Propaguje się również organizowanie zielonych świetlic w otwartych pawilonach na dworze, w lesie oraz nad wodą.”⁷

Aktywność ruchowa w świetlicy jest zależna od miejsca, w którym się odbywa, wobec tego można podejmować różne rodzaje zajęć ruchowych:

- na boisku szkolnym (odbywają się tu przede wszystkim gry zespołowe z wykorzystaniem piłki – piłka nożna, „dwa ognie”);
- na bieżni (zawody dla drużyn obejmujące różne konkurencje, na przykład biegi, skoki w workach, prowadzenie krążka/turlanie piłeczki, slalom, podawanie piłki);
- na placu zabaw – tutaj dzieci korzystają z dostępnych sprzętów, jak huśtawki, zjeżdżalnie, domki, ścianki wspinaczkowe i drabinki, kołowrotek i inne – warto czasem zaproponować dzieciom pokonanie toru przeszkód z wykorzystaniem elementów placu zabaw;
- w przestrzeni zielonej na terenie szkolnym (np. wyszukiwanie ciekawostek przyrodniczych – zadaniem dzieci jest wyszukiwanie czegoś zielonego / puszystego / miękkiego / chłodnego / kłującego / płaskiego / lekkiego / okrągłego itd.; zabawa w chowanego, w berka);
- w pomieszczeniu świetlicy – zabawy te wymagają odpowiedniego przygotowania przestrzeni tak, by były bezpieczne. Tu także mogą się odbywać zabawy bieżne, skoczne, orientacyjno-porządkowe i zręcznościowe. Mogą to być zabawy z miękką (piankową) piłeczką – rzuty do celu lub do siebie nawzajem, np. gra w kolory; podbijanie balonika tak, by nie upadł; „murarz”, „gorące krzesła”, „pająk patrzy”, „gąski, gąski do domu”, gra w hokeja, „szczur”, wyścigi rzędów na krótkich dystansach (jeśli pozwala na to przestrzeń) – tu między innymi prowadzenie krążka slalomem na wyznaczonej trasie; przechodzenie nad i pod ławką, przekładanie szarfy, przenoszenie małej piłeczki na łyżce, woreczka na głowie; skoki na skakance, gumie do skakania, zabawy z obręczą hula-hoop, podskoki obunóż lub na jednej nodze, ślizgi drużynowe na cienkich materacach wzdłuż szkolnego korytarza (tylko jeśli jest pusty i dość szeroki) i wiele innych.

Ruch w pomieszczeniu jest – ze względu na bezpieczeństwo uczestników – ograniczony, często wykorzystuje się więc w świetlicy zabawy w kręgu na siedząco:

- połączone z ruchem, takie jak np. „chodzi lisek”, „stary niedźwiedź”, „ąse-madąse”, „sałatka owocowa”, „woda, ziemia, powietrze”;
- wyliczanki, będące ćwiczeniem pamięci, np. „wyruszam w podróż i zabieram z sobą...”, „poznajmy się”;
- słowno-logiczne, np. „wąż słowny”, „głuchy

telefon”, „abecadło”, „bum!”, zagadki.

Spośród zabaw umysłowych wykorzystuje się często zabawy słowem: łamańce językowe, krzyżówki, układanie jak największej liczby słów z liter zawartych w podanym haśle, układanie wyrazów / zdań z rozsypanki na czas, „państwa, miasta...”, „wisielec” itp.

Wprowadza się tu zabawy konstrukcyjne i zręcznościowe, najczęściej w formie rywalizacji między grupami: jak najwyższa wieża z klocków lub pudeł; jak najdłuższy łańcuch choinkowy z pasków papieru; jak najszybsze nawijanie wełnianego „spaghetti” na plastikowy widelec; jak najszybsze „lepienie” bałwana z papierowych śnieżynek, ale także zupełnie swobodne ćwiczenie sprawności podczas budowania domków z kart, ustawiania domina, budowania form przestrzennych ze słomek konstrukcyjnych, papierowych pudełek i tektury w kształty zwierząt, robotów, pojazdów czy zabudowy miejskiej.

W świetlicy odbywają się także konkursy: dzieci uwielbiają rywalizację, wyzwania, lubią się sprawdzać w różnych dziedzinach i sytuacjach, a zdobywanie punktów oraz nagród – choćby symbolicznych – sprawia im wiele radości, więc zabawy z podziałem na drużyny angażują dzieci i budzą w nich wiele emocji – to zarówno zabawy ruchowe, jak i układanie puzzli na czas, kalambury oparte na pokazywaniu lub rysowaniu, quizy różnego rodzaju (przyrodnicze, ortograficzne, wiedzy ogólnej). To także konkursy recytatorskie, konkursy piosenki, konkursy wiedzy, w których dzieci biorą udział indywidualnie lub grupowo. Organizując konkursy różnego rodzaju, wychowawca świetlicy powinien pamiętać o tym, że „sukcesem jest, gdy konkurs staje się dobrą zabawą dla wszystkich.”⁸

Zabawy w świetlicy wspierają rozwój dziecka na różne sposoby, rozbudowują wyobraźnię, poszerzają zainteresowania. Umożliwiają dzieciom zaprezentowanie swoich umiejętności, odnalezienie i rozwinięcie talentów. Angażują umysłowo i ruchowo, ale też integrują grupę, uczą działać w zespole, rozluźniają lub mobilizują do aktywności i zachowania czujności, wykazania się refleksem.

Zabawy integrujące grupę, wprowadzane często w świetlicy, to np. „poznajmy się”, „kto zmienił miejsce?”, „kogo brakuje?”, „cukiereczek” (z wykorzystaniem chusty animacyjnej), „zwierzątko, szukajcie się”, „czekolada” (uczestnicy po kolei rzucają kostką, wyrzucenie 1 oczka oznacza, że dziecko jak najszybciej ubiera się w czapkę, szalik rękawiczki, bierze do ręki nóż i widelec i tymi narzędziami stara się otworzyć opakowanie czekolady; w tym czasie kolejni uczestnicy zabawy rzucają kostką i każdy, kto wyrzuci 1, odbiera poprzedniemu czapkę, szalik itd., w końcu

⁷ - P. Winczewski, *Tradycyjne gry i zabawy świetlicowe*, Wydanie II, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2021, s. 18-19

⁸ - M. Malkiewicz, *Witajcie w krainie zabawy. Scenariusze pomysłowych spotkań z dziećmi i rodzicami*, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2012, s. 13

czekolada zostaje otwarta i odkrawana po kawałku. Wartość tej zabawy polega na tym, że najpierw uczestnicy myślą tylko o sobie i osiągnięciu celu, ale szybko zmienia się to we wspieranie każdego, kto rzuca kostką, a wspólnym „wrogiem” staje się czas i trudności, które trzeba pokonać - to właśnie jednoczy grupę).

Zabawy w świetlicy można zróżnicować także pod względem ilości i jakości pomocy potrzebnych do poprowadzenia danej gry/zabawy. Tak więc w świetlicy często korzystamy z różnorodnych gier planszowych i karcianych przeznaczonych dla dzieci młodszych i starszych, ale istnieją i są nam znane także gry i zabawy nie wymagające żadnych lub prawie żadnych pomocy. Doskonałym sposobem na spędzenie czasu w świetlicy są gry **z wykorzystaniem kartki i ołówka**⁹, takie jak np. „statki”, „piłkarzyki”, „kropki”, „wąż słowny”, „cenne kreski”, „wspólne rysowanie”, „gra w łapki”, „kartofel”, „państwa, miasta...”, „kółko-krzyżyk”, „inteligencik” - wybór zabaw tego typu jest naprawdę bardzo duży.

Wśród gier i zabaw są takie, do przeprowadzenia których wystarczą jedynie guziki lub kapsle, wiele jest jednak gier czy zabaw, które nie mogą się odbyć, jeśli nie dysponujemy piłeczką, skakanką, kręglami, czasem woreczkami, harfami bądź obręczami, oraz takie, gdzie podstawą zabawy jest np. chusta animacyjna. Im większe zaplecze, im bardziej różnorodne pomoce, tym więcej interesujących gier i zabaw można zaproponować grupie świetlicowej. Ale oczywiście liczy się tu także inwencja wychowawcy świetlicy, jego elastyczność, znajomość różnych zabaw i umiejętność dopasowania ich do możliwości i potrzeb grupy.

Zabawy z chustą animacyjną – jest bardzo wiele zabaw z chustą, angażujących dzieci, integrujących grupę, uczących współdziałania i jednocześnie bardzo lubianych przez dzieci. Chusta daje wiele możliwości. Godne uwagi zabawy opisano m. in. w artykule „25 najbardziej przydatnych zabaw z chustą animacyjną”¹⁰

Bibliografia:

1. Czakon M. 25 najbardziej przydatnych zabaw z chustą animacyjną, <https://cdw.edu.pl/25-najbardziej-przydatnych-zabaw-z-chusta-animacyjna/> (dostęp: 28.02.2023)
2. Felistak A. Gry i zabawy na placówkach wychowania pozaszkolnego, Wydanie III, PZWS, Warszawa 1972
3. Gallos S. Jesień i zima w świetlicy. Scenariusze zajęć świetlicowych, Wydanie II, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2021
4. Gry i zabawy z kartką i długopisem, oprac. M. Mazur, E. Karwecka, <https://zsp.polanow.pl/gry-i-zabawy-z-kartka-i-dlugopisem-15899127-2.pdf> (dostęp: 28.02.2023)

5. 5. Malkiewicz M. Witajcie w krainie zabawy. Scenariusze pomysłowych spotkań z dziećmi i rodzicami, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2012
6. 6. Stasica J. 160 pomysłów na nauczanie zintegrowane relaksujących, rozwijających fantazję, zainteresowania i zdolności uczniów w klasach I-III, Wydanie II, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2003
7. 7. Winczewski P. Tradycyjne gry i zabawy świetlicowe, Wydanie II, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2021

Joanna Muszyńska

wychowawca świetlicy
Szkoła Podstawowa nr 16
w Piotrkowie Trybunalskim

(Nie)zwykły kamień celtycki

Dariusz Maliszewski - nauczyciel fizyki
Antoni Karbowski - uczeń klasy drugiej matematyczno-fizycznej w III LO w Piotrkowie Trybunalskim

DM: Nauczyciel fizyki ma teraz znacznie więcej możliwości wzbogacenia swoich lekcji niż kilkanaście lat temu. W zasobach Internetu można znaleźć mnóstwo filmów, animacji, symulacji na temat zjawisk i praw fizycznych, które rozsądnie użyte czynią lekcję bardziej atrakcyjną wizualnie dla ucznia. Pomaga to w lepszym zrozumieniu i zapamiętaniu omawianych zagadnień. Ale nic nie zastąpi doświadczeń, pokazów i pomiarów wielkości fizycznych wykonanych realnie na lekcji przez nauczyciela, a najlepiej własnoręcznie przez ucznia. Z moich obserwacji wynika, że uczniów cieszą i emocjonują doświadczenia, do których mogą samodzielnie wykonać potrzebny sprzęt - czasem dużo bardziej niż doświadczenia przeprowadzane na profesjonalnym, przygotowanym wcześniej stanowisku doświadczalnym. Wreszcie okazuje się, że w „czeluściach” Internetu jednak nie ma animacji czy symulacji na każdy temat. Korzystam często z pomocy dydaktycznych zrobionych przeze mnie, przez moich uczniów, lub z tzw. „zabawek fizycznych”. Ideę wykorzystywania w dydaktyce zabawek fizycznych krzewi pan Stanisław Bednarek z Uniwersytetu Łódzkiego, którego byłem studentem i dzięki którego zajęciom jestem lepszym nauczycielem. Od lat zawsze, gdy realizuję dział „bryła sztywne”, pokazuję uczniom kamienie celtyckie, aby ich zaciekać, pobudzić do myślenia i kreatywności. Są to ciekawe bryły, które w jedną stronę obracają się bez zakłóceń, a kręcąc się w drugą - wpadają w drgania, zatrzymują i zmieniają kierunek obrotów. Są wręcz sztandarową zabawką fizyczną do stosowania na lekcjach. W tym roku szczególnie zainteresowały jednego z moich uczniów - Antoniego Karbowskiego.

www.youtube.com/watch?v=AegWCaK8UwU

⁹ - Gry i zabawy z kartką i długopisem, przygotowanie: M. Mazur, E. Karwecka ([gry-i-zabawy-z-kartka-i-dlugopisem-15899127_2.pdf](https://zsp.polanow.pl/gry-i-zabawy-z-kartka-i-dlugopisem-15899127_2.pdf)), dostęp 28.02.2023

¹⁰ - M. Czakon, 25 najbardziej przydatnych zabaw z chustą animacyjną, <https://cdw.edu.pl/25-najbardziej-przydatnych-zabaw-z-chusta-animacyjna/>, dostęp 28.02.2023

AK: Zainteresowałem się na lekcji fizyki kamieniami celtyckimi i zrealizowałem projekt, który miał zbadać ich własności. Posłużyłem się trzema modelami kamieni celtyckich: pierwszy - wykonany własnoręcznie z metalowej łyżki, drugi - wykonany z tworzywa sztucznego (kupiony gotowy) oraz trzeci, największy (50 cm długości) - wykonany własnoręcznie z rury PCV. Wszystkie działają znakomicie. Zmierzyłem najpierw współczynniki tarcia powierzchni, po których obracały się kamienie. Niestety nie udało mi się zmierzyć współczynników tarcia dynamicznego, pomierzyłem więc współczynniki tarcia statycznego, dzięki czemu miałem orientację, na której powierzchni tarcie jest większe, a na której mniejsze. Następnie zmierzyłem czas obrotów do momentu drgania, czas obrotów w stronę, w którą kamienie celtyckie nie wpadają w drgania oraz liczbę obrotów po wpadnięciu w drgania.

Na podstawie wykonanych przeze mnie obliczeń i pomiarów wyciągnąłem wnioski:

1. Gdy współczynnik tarcia jest mały, kamienie celtyckie długo się obracają nim wpadną w drgania. Wykonują one wtedy najwięcej obrotów w kierunku przeciwnym do pierwotnego po wpadnięciu w drgania.
2. Gdy współczynnik tarcia jest duży, kamienie celtyckie kręcą się bardzo krótko i nie wpadają w drgania. Nie wykonują wtedy ani jednego obrotu z powrotem lub niepełny, o bardzo mały kąt.

Dariusz Maliszewski

Młodzież wobec wyzwań współczesności

14 lutego 2023 roku w Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim odbyło się seminarium podsumowujące działania podjęte w szkołach, związane z Europejskim Rokiem Młodzieży '2022, którego głównym celem było:

- wyeksponowanie możliwości, jakie oferuje młodym ludziom transformacja ekologiczno - cyfrowa,
- pomoc młodym ludziom w staniu się aktywnymi i zaangażowanymi obywatelami,
- promowanie możliwości dostępnych dla młodych ludzi,
- uwzględnienie perspektywy młodzieży w polityce Unii Europejskiej.

Warto podkreślić, że już na początku pandemii COVID-19 Unia Europejska ogłosiła rok 2022 Europejskim Rokiem Młodzieży. Pandemia była i nadal jest szczególnie trudnym doświadczeniem dla naszego młodego pokolenia. W miarę jak społeczeństwo otrząsa się z jej skutków, niezbędna do wyjścia z kryzysu jest współpraca z młodymi ludźmi i zrozumienie ich problemów. Bieżąca sytuacja polityczna powoduje nawarstwienie się problemów i stawia przed nami jeszcze więcej wyzwań w tym zakresie.

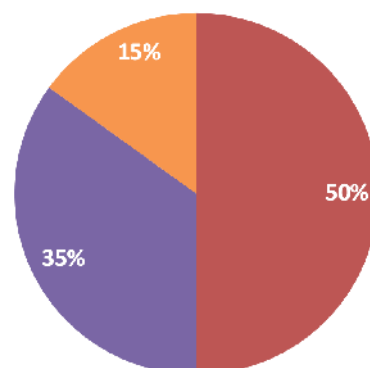
Wymienione powyżej cele stały się przyczynkiem do podejmowania działań przez uczniów w szkołach objętych oddziaływaniem Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Piotrkowie Trybunalskim. Nauczyciele upowszechnili je wśród uczniów, a w efekcie uczniowie podjęli liczne działania.

Podczas seminarium w dniu 14 lutego 2023 r. swoje działania zaprezentowali uczniowie Szkoły Podstawowej w Przedborzu, którzy przeprowadzili badania na populacji 104 uczniów. Celem badania było sprawdzenie, jak pandemia wpłynęła na życie młodych ludzi oraz jak zmieniły się ich marzenia. Wyniki zawarli w prezentacji, której nadali tytuł: **„Pokolenie Lockdown: życie młodych ludzi po pandemii SARS-CoV-2”**.

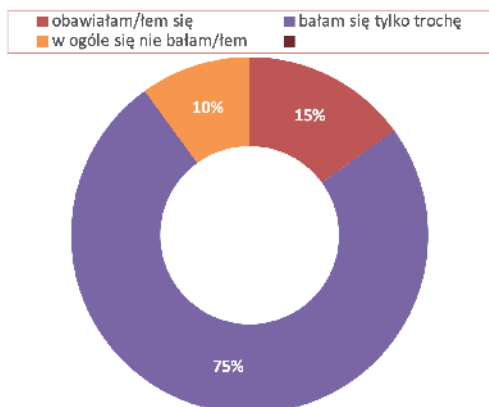
O co pytali swoich rówieśników? Jakie uzyskali odpowiedzi na nurtujące ich pytania? Jak pandemia wpłynęła na życie młodych ludzi oraz jakie marzenia ma młodzież po zakończonej pandemii?

Czy według Ciebie świat po pandemii zmienił się bezpowrotnie? Oceń poziom zagrożenia koronawirusem dla samego siebie.

■ poważne zagrożenie ■ niewielkie zagrożenie
■ trudno powiedzieć ■

Czy bałaś/eś się koronawirusa?

Oceń działania zabezpieczające przed rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 i wskaż subiektywny stopień ich uciążliwości w skali 1-3.

1: MAŁO UCIAŹLIWE:

- ZAMKNIĘCIE GALERII SZTUKI I MUZEÓW
- ZAMKNIĘCIE GRANIC PAŃSTW I OGRANICZENIA W PODRÓŻOWANIU

2: RACZEJ UCIAŹLIWE:

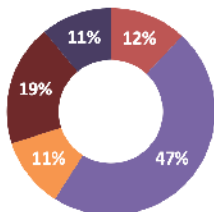
- ZAMKNIĘCIE SZKÓŁ
- ZAMKNIĘCIE KIN I TEATRÓW
- ZAKAZ UCZESTNICTWA I ORGANIZOWANIA IMPREZ MASOWYCH

3: BARDZO UCIAŹLIWE:

- PRZYMUSOWA KWARANTANNA W DOMU
- ZAMKNIĘCIE KLUBÓW SPORTOWYCH, BOISK I PŁYWALNI
- NOSZENIE MASECZEK

Czym była dla Ciebie pandemia?

- długimi wakacjami
- męczącym okresem, którego nie chcę powtórzyć
- czas ten nie odbiegał znacząco od mojego przedpandemicznego stylu życia
- byłam/tem bardziej zestresowana niż zwykle i niepewna/y przyszłości
- szybko się przyzwyczaiłam/tem i nie przeszkadzały mi lockdowny

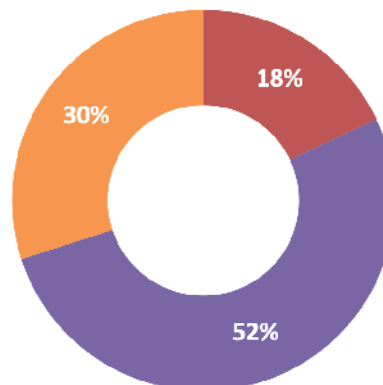

Jakie są Twoje oczekiwania po pandemii?

- 40% - liczę na ułatwienie zwiedzania świata (powrót do stanu przedpandemicznego)
- 40% - liczę na możliwość edukacji za granicą lub zdobycie w przyszłości pracy za granicą
- 15% - liczę na organizowanie większej ilości imprez kulturalnych i sportowych
- 5% - nie oczekuję żadnych zmian

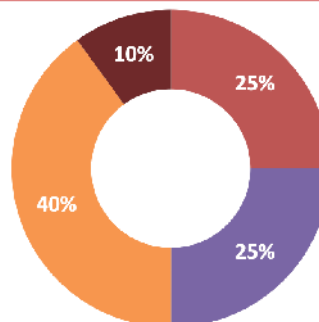
Jak prognozujesz przebieg swojej edukacji w szkole średniej po nauce zdalnej?

- będzie mi łatwiej, ponieważ uczyłam/tem się więcej
- będzie mi trudniej, ponieważ nie zawsze przykładałam/tem się do nauki

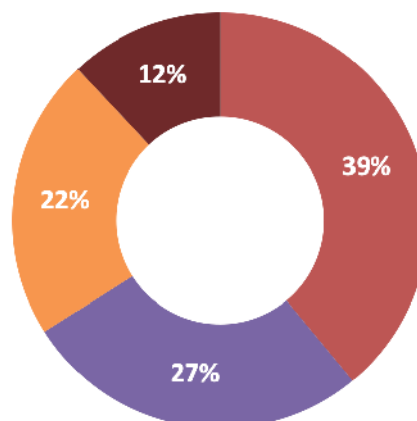
Czy według Ciebie przedsiębiorstwa powinny już teraz wdrażać nowy model pracy? Jeżeli tak, to jaki?

- tak, hybrydowy
- tak, w pełni zdalny
- nie mam zdania
- wydaje mi się, że nie ma takiej potrzeby

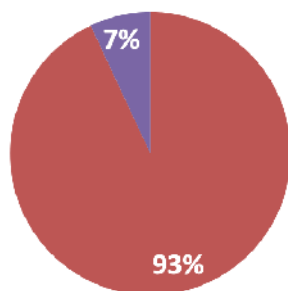
Czy pandemia wpłynęła na Twoje marzenia?

- tak, jest ich więcej
- tak, jest ich mniej
- tak, są zupełnie inne
- nie

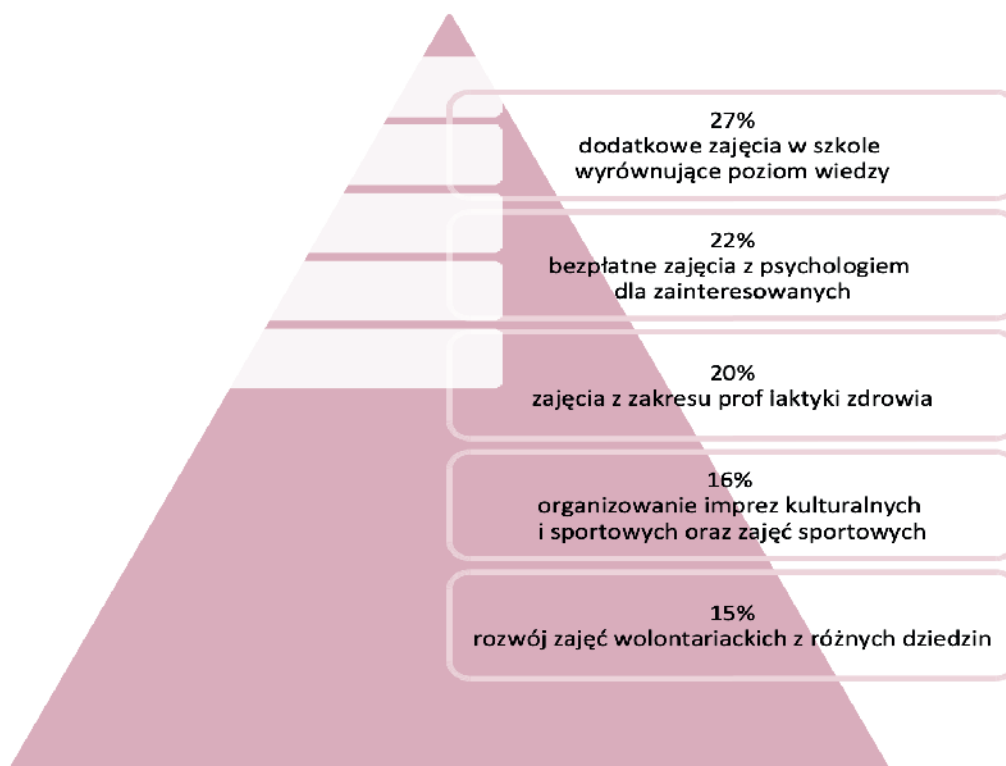

Co sądzisz o swoich marzeniach?

- mam większą motywację, by je osiągnąć
- mam mniejszą motywację, by je osiągnąć
-
-

Jakie działania powinny być skierowane do dzieci i młodzieży po pandemii?

Uczniowie przygotowali swój projekt pod kierunkiem pani Sylwii Prymus, nauczycielki Szkoły Podstawowej w Przedborzu, a zaprezentowały go uczennice: Marta Juszczki i Sonia Molenda.

Przedstawiony materiał skłania do refleksji. Napawa optymizmem - wnioskuję, że mamy dużo rozsądnej i ambitnej młodzieży, która potrafi wyciągać wnioski z przykrych doświadczeń i kreślić perspektywy na przyszłość. Podsumowując seminarium pragnę podkreślić, jako inspiratorka tego przedsięwzięcia i inicjatorka seminariów europejskich, doniosłe znaczenie pomysłu i duże znaczenie zaangażowania uczniów. Jednocześnie dostrzegam potrzebę i perspektywę dalszych

działań w roku 2023, który przez Komisję Europejską został ustanowiony „Europejskim Rokiem Umiejętności”. Komisja Europejska zaplanowała wiele unijnych inicjatyw, takich jak np. europejski program innowacji, program „Horyzont Europa” czy Erasmus+.

Co to oznacza? Kolejne możliwości nauki, podnoszenia kwalifikacji zawodowych, udział w szkoleniach dofinansowanych z funduszy europejskich. Należy prognozować większą aktywność uczniów i nauczycieli, do czego serdecznie Państwa zapraszamy.

Barbara Śpiewak
konsultant CRE WŁ
w Piotrkowie Trybunalskim